

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3192/2015. (X. 7.) AB VÉGZÉSE**alkotmányjogi panasz visszautasításáról**

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.M.481/2010/11. számú végzése és a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 8.Mpkf.50.005/2014/2. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére, valamint a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 202. § (1) bekezdés c) pontja alkotmányossági vizsgálatára irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, kérve a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.M.481/2010/11. számú végzése és a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 8.Mpkf.50.005/2014/2. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése, 26. cikk (1) bekezdése, illetve 28. cikke sérelmére hivatkozott.
- [3] 1.1. Az ügy előzményeként az indítványozó előadásából és a mellékelt iratokból megállapíthatóan az indítványozó 2003 júniusától 2010 februárjáig munkaviszonyban állt, akkor azonban azt rendkívüli felmondással megszüntette. A munkáltató a rendkívüli felmondás átvételét követően vitatta annak jogszerűségét, és az indítványozó szerint őt egyébként megillető juttatásokat – az indítványozó többszöri felszólítása ellenére – nem fizette ki. Ennek következtében 2010. április 16-án keresetet nyújtott be a bíróságra, melyben kérte a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: régi Mt.) 96. § (7) bekezdésében foglaltak alkalmazását, 45 nap felmentési időre járó átlagkeresetet, valamint három havi végkielégítést.

- [4] 1.2. Az első fokon eljáró Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.M.481/2010/11. számú végzésével a pert megszüntette. Indokolásában kifejtette, hogy az indítványozó, a perben felperes, rendkívüli felmondása jogszerűségének megállapítását a régi Mt. 202. § (1) bekezdése szerinti 30 napos (jogvesztő) határidőn belül nem kérte. Mivel a jogszerűség megállapítása előkérdése az anyagi jogkövetkezmények alkalmazásának, a bíróság megállapította, hogy az indítványozó keresete elkésett, és a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 130. § (1) bekezdés *h*) pontjára figyelemmel a Pp. 157. § *a*) pontja alapján a pert megszüntette.
- [5] 1.3. Az indítványozó fellebbezése folytán másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.50.005/2014/2. számú végzésével az elsőfokú döntést helybenhagyta. Döntése indokolásában hangsúlyozta, hogy az indítványozó keresetindítási határidővel kapcsolatos jogi álláspontjával nem ért egyet, továbbá a jogszabályokból az alperes keresetindítási kötelezettsége nem vezethető le, a keresetet annak kell előterjeszteni, aki a másik féllel szemben igényt kíván érvényesíteni, vagyis az adott ügyben az indítványozónak. Kifejtette azt is, hogy a fellebbezés lényegét jelentő jogkérdésben hosszabb ideje egységes a bírói gyakorlat: ha a munkáltató a rendkívüli felmondás jogszerűségét nem fogadja el, a felmondáshoz kapcsolódó anyagi jogkövetkezmények érvényesítése iránt a munkavállalónak kell keresetet indítani. Végzésében utalt arra is, hogy a munkáltató keresetindítását a régi Mt. 101. § szabályozza, mely a 173. §-ra utal, így a munkáltató esetén érvényesülő, elévülési időn belüli igényérvényesítés – az indítványozó állításával szemben – jogszabályon alapul.
- [6] 2. Az indítványozó a bírósági eljárást követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy az általa támadott bírósági végzések a Legfelsőbb Bíróság, később Kúria által kialakított és következetesen érvényesített gyakorlaton alapulnak, erre tekintettel mondják ki, hogy keresetét a rendkívüli felmondása jogkövetkezményei iránt a 30 napos jogvesztő határidőn túl terjesztette elő, úgy, hogy nem kérte a felmondó nyilatkozata jogszerűségének megállapítását, ami előkérdése a követelése elbírálásának.
- [7] 2.1. A bírósági gyakorlat – az indítványozó által sem vitatottan – egységes a tekintetben, hogy a munkavállaló rendkívüli felmondása esetén, amennyiben annak indokát a munkáltató nem fogadja el, vagy jogszerűségét valamely okból vitatja, a munkavállaló jogorvoslatért a bírósághoz fordulhat, más megfogalmazásban a jogkövetkezmények alkalmazása érdekében a munkavállalónak

kell keresetet indítania, és a rendkívüli felmondás jogszerűségének bizonyítása a munkavállalót terheli. (BH 1998.556.) További bírósági döntések kimondják azt is, hogy ha a munkaviszonyt a munkavállaló szüneti meg rendkívüli felmondással, a munkáltatótól követelheti a felmondási járandóságot, kárának megtérítését, illetve megfelelően alkalmazni kell a végkielégítés szabályait is. A régi Mt. 96. § (7) bekezdése alapján nem a munkáltatónak, hanem a munkavállalónak van igénye (követelése), következésképpen igény hiányában a régi Mt. 199. §-ának (2) bekezdése szerint a munkáltató nem indíthat pert a munkavállaló ellen. (BH 2000. 419.)

- [8] Ugyancsak következetes a bíróságok gyakorlata a tekintetben, hogy a régi Mt. 202. §-ában szabályozott esetekben a keresetet nem az általános elévülési időn belül, hanem a jognyilatkozat közlésétől számított 30 napon belül lehet előterjeszteni, és a régi Mt. 202. §-a a 30 napos keresetindítási határidőt nem szűkíti le csupán a munkáltatói jognyilatkozatokra.
- [9] Az indítványozó szerint azonban fellelhető az ítélkezési gyakorlattal ellentétes olyan álláspont, mely aggályosnak tartja, hogy a munkavállaló rendkívüli felmondása esetén kizárólag a munkavállalónak kell pert indítania.
- [10] Ugyanakkor ezzel ellentétes a szakirodalmi álláspont, mely szerint a munkavállaló rendkívüli felmondását a munkáltatónak el kell fogadnia, amennyiben erre nem kerül sor, a munkavállaló fordulhat bírósághoz.
- [11] 2.2. Az indítványozó szerint a bírósági gyakorlatnak megfelelően a munkavállaló és a munkáltató rendkívüli felmondása esetén is – annak vélelmezett jogsértő volta esetén – a jogkövetkezmények alkalmazásáért a munkavállalónak kell pert indítania. Az indítványozó szerint a törvény előtti egyenlőséget sérti, hogy míg ha a munkáltató a felmondás jogszerűségét vitatja, az általános elévülési idő (3 év) áll rendelkezésére, ezzel szemben a munkavállaló esetén csak 30 nap, vagyis ugyanannak a jognyilatkozatnak a felülvizsgálatára eltérő perindítási határidők érvényesülnek.
- [12] Az indítványozó szerint a rendkívüli felmondás egyoldalú aktus, melynek jogkövetkezményei az ellenérdekű fél közreműködése nélkül állnak be. Ebből következően nem szorítható a nyilatkozattevő a nyilatkozat jogszerűségének vizsgálatára vonatkozó per kezdeményezésére, erre – szemben a bírósági gyakorlattal – csak a munkáltató lehet jogosult a Pp. 123. § szerinti megállapítási keresettel.
- [13] A bírósághoz fordulás jogát sérti az indítványozó szerint az, hogy a régi Mt. 202. § (1) bekezdés c) pontja nem csak a munkavállalói nyilatkozat jogszerűségnek vizsgálatára irányuló per kezdeményezése esetén követeli meg a 30 napon belüli perindítást, hanem az ebből származó igényekre is kiterjeszti,

szemben az általános elévülési idővel, így jelentősen leszűkítve a perindítási határidőt (számszerűsítve: a hároméves perindítási határidő 97%-át elvonja a jogalkotó). Szerinte ez olyan korlátozást jelent, ami sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését.

- [14] Az indítványozó a fentieken túl az Alaptörvény 26., 28. cikke, valamint a B) cikk (1) bekezdése sérelmére is hivatkozott.
- [15] 2.3. Az indítványozó – hiánypótlásra történt felhívását követően – alkotmányjogi panaszát kiegészítette: az Abtv. 28. § (1) bekezdésre hivatkozva kéri annak megállapítását, hogy a régi Mt. 202. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt keresetindítási határidő összhangban áll-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [16] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e, vagyis megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [17] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [18] 3.1. A határidőben érkezett alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai követelményeinek az alábbiak szerint részben eleget tesz.
- [19] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig meghatározza, mikor tekinthető a kérelem határozottnak. Jelen alkotmányjogi panasz tartalmazza az Alkotmánybíróság Abtv. 27. §-a szerinti hatáskörére vonatkozó hivatkozást;
- [20] Az indítványozó megjelöli az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit; megjelöli azokat a bírósági döntéseket, amelyeket alaptörvény-ellenesnek tart; továbbá kifejezett kérelmet terjeszt elő alaptörvény-ellenességük megállapítására és megsemmisítésükre.
- [21] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt követelményeket azonban az indítvány csak részben teljesíti. E rendelkezés értelmében az indítványnak indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.

- [22] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XV. cikkével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben megfelelő indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, az indítványozó előadja az alapjogi sérelem lényegét. Ezzel szemben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, 26. és 28. cikkével összefüggésben nem ad elő indokolást arra vonatkozóan, hogy a kifogásolt bírósági döntések miért ellentétesek az Alaptörvény felsorolt rendelkezéseivel.
- [23] Az Alkotmánybíróság szükségesnek tartja megjegyezni, hogy az Abtv. 27. § a) pontja értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtásának feltétele az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított jogának a sérelme. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, 26. és 28. cikke azonban nem tekinthető ilyennek, így e rendelkezések tekintetében alkotmányjogilag értékelhető indokolás megléte esetén sem lett volna mód (csak kivételes esetben) a kérelem elbírálására.
- [24] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény fenti rendelkezéseire alapított részében az Abtv. 27. § a) pontjának, valamint az 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglaltaknak nem felel meg.
- [25] Az indítványozó – hiánypótlásra való felhívását követően – kiegészítette alkotmányjogi panaszát: az Abtv. 28. § (1) bekezdésre tekintettel annak vizsgálatát kéri, hogy a régi Mt. 202. § (1) bekezdés c) pontja és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés összhangban állnak-e egymással.
- [26] Ezzel a kérelemmel összefüggésben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt, a határozott kérelemmel szemben támasztott követelményeknek nem felel meg: az indítványozó nem jelölte meg az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó alaptörvényi vagy törvényi rendelkezést, továbbá nem indokolta, hogy a régi Mt. 202. § (1) bekezdés c) pontja miért nincsen összhangban a tisztességes eljáráshoz való joggal, valamint nem adott elő kifejezett kérelmet a jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására.
- [27] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy az alkotmányjogi panasz a tisztességes eljárást, illetőleg a törvény előtti egyenlőség sérelmét kifogásoló részében [Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés] a befogadhatóság formai feltételeinek eleget tesz, és a formai követelményeknek megfelelő indítványrész tekintetében – a befogadhatóság tartalmi követelményeinek vizsgálata körében – az alábbi következtetésre jutott.
- [28] Az indítványozó jogorvoslati lehetőségét kimerítette, alkotmányjogi panaszát a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 8.Mpkf.50.005/2014/2. számú végzése ellen terjesztette elő, további jogorvoslat nincsen számára

biztosítva; továbbá az alkotmánybírósági eljárás alapjául szolgáló ügyben félként (felperesként) szerepelt, ezért az Abtv. 27. §-a, és az Abtv. 51. § (1) bekezdése szerinti jogosultnak és nyilvánvalóan érintettnek tekinthető.

- [29] 3.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18] stb.}.
- [30] 3.4. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja fogalmazza meg, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját.
- [31] Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólágos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[15]}
- [32] 3.5. Az Alkotmánybíróság a konkrét ügyben a következőket állapította meg: az indítványozó állításával ellentétben – a régi Mt. 202. § (1) bekezdés c) pontjának megfelelően – a rendkívüli felmondás közlését követően mind a munkavállalónak, mind a munkáltatónak 30 nap állt rendelkezésére arra vonatkozóan, hogy bírósághoz fordulhasson. Az indítványozó arra hivatkozik, hogy a törvény előtti egyenlőséget sérti, hogy míg ha a munkáltató a felmondás jogszerűségét vitatja, az általános elévülési idő (3 év) áll rendelkezésére, ezzel szemben a munkavállaló esetén csak 30 nap, vagyis ugyanannak a jognyilatkozatnak a felülvizsgálatára eltérő perindítási határidők érvényesülnek. Ez a különbség azonban csak látszólagos, hiszen a 3 éves (elévülési időn belüli) keresetindítási

határidő a munkáltatói kárigényre, és nem a rendkívüli felmondással összefüggő igényekre vonatkozik.

- [33] A jelen ügyben az indítványozó elől a bírósághoz fordulás lehetősége nem volt elzárva, a régi Mt. 202. § (2) bekezdése ehhez kapcsolódóan lehetővé tette a keresetlevél beadására megállapított határidő elmulasztása esetén igazolási kérelem benyújtását is, ezzel azonban az indítványozó nem élt.
- [34] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó nem vetett fel olyan az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, vagy bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenességet, amelyre tekintettel az alkotmányjogi panasz befogadása indokolt volna. Önmagában az a tény, hogy az indítványozó nem ért egyet a jognyilatkozat megtámadására nyitva álló határidő mértékével, alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása, vagy más tényleges alapjogsérelmet okozó jogalkalmazói tevékenység hiányában nem alapozza meg a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.M.481/2010/11. számú végzése és a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 8.Mpkf.50.005/2014/2. számú végzése alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését.
- [35] Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában, a 27. § a) pontjában, valamint az Abtv. 29. §-ában támasztott követelményeknek, ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2015. szeptember 29.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/894/2015.

